

Jak wybrać nowych sędziów Trybunału Konstytucyjnego? - doświadczenia z wyborów Prokuratora Generalnego

W tej kadencji Sejmu wymienione zostanie prawie 2/3 składu Trybunału Konstytucyjnego. Już 2 grudnia br. Sejm wybierze czterech nowych sędziów TK, a w maju 2011 roku kolejnego sędziego.

Od trzech lat o udział społeczeństwa obywatelskiego w wyborach do TK walczy Obywatelski Monitoring Sędziów do Trybunału Konstytucyjnego. Ostatnio do postulatów tego ciała przyłączyły się środowiska prawnicze, m.in. byli prezesi TK i dziekani wydziałów prawa. W Sejmie są dwa projekty zmian w prawie dotyczących wyborów do TK. Jeden wprowadza zasadę, iż kandydatów do TK wyłania Kolegium Elektorów składające się m.in. z przedstawicieli sędziów Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Krajowej Rady Sądownictwa, akademickich wydziałów prawa i Komitetu Nauk Prawnych PAN. Drugi projekt zmienia regulamin Sejmu, tak aby Komisja Sprawiedliwości mogła badać kompetencje kandydatów przez m. in. żądanie dokumentów i opinii o nich.

Doświadczenia z tegorocznych wyborów Prokuratora Generalnego mogą być doskonałym wzorem przy wprowadzaniu zmian w procedurze wyboru sędziów TK. Pokazują one, jak korzystne dla interesu państwa polskiego jest otwarcie tych wyborów na środowiska obywatelskie. Krakowski sędzia Andrzej Seremet jest pierwszym Prokuratorem Generalnym, który jest niezależny od władzy wykonawczej, a przez to odgrywa ważną rolę w funkcjonowaniu państwa. Wybrany według nowej procedury, okazał się być osobą spoza układu politycznego, a jego jedyną rekomendacją było to, że był bardzo dobrym sędzią.

Nasz raport został opracowany na podstawie działań Obywatelskiego Monitoringu Kandydatów na Prokuratora Generalnego, który przeprowadziły Helsińska Fundacja Praw Człowieka i Fundacja FOR. Przeprowadzeniu Monitoringu sprzyjała przyjęta przez Krajową Radę Sądownictwa otwarta formuła wyborów, w ramach których zaproszono wszystkich kandydatów, spełniających ustawowe kryteria, do składania zgłoszeń oraz zorganizowano ich publiczne wysłuchanie.

Raport przedstawia szczegółową relację z przebiegu wyborów i monitoringu, opis uchwalonej nowelizacji, genezę przeprowadzonej reformy, głosy jej zwolenników i przeciwników, oraz komentarze do zaproponowanej formuły wyborów. Przed wszystkim

jednak, raport zawiera diagnozę sytuacji w obecnej prokuraturze zbudowaną z wypowiedzi startujących w wyborach sędziów i prokuratorów, a także zestawienie najciekawszych koncepcji funkcjonowania przyszłej prokuratury.

Obywatelski Monitoring Kandydatów umożliwił odbycie publicznej dyskusji dotyczącej kandydatów, których sylwetki często nie były znane szerokiej opinii publicznej i mediom. Jednocześnie dyskusja ta stała się pretekstem do zastanowienia się nad problemami współczesnej prokuratury i upublicznienia pomysłów na jej reformę. Spisane w raporcie opinie kandydatów nie tylko pomagają zrozumieć, na czym polega obecny kryzys w prokuraturze, ale stanowią jednocześnie zbiór przydatnych informacji na potrzeby dalszych reform tej instytucji. Istnieje nadzieja, że dzięki temu raport zostanie szerzej wykorzystany przez prokuratorów, polityków, dziennikarzy czy organizacje pozarządowe, które mogą wpłynąć na przyszły kształt prokuratury.

„Raport z obywatelskiego monitoringu kandydatów na Prokuratora Generalnego 2010” został przygotowany w ramach projektu „Lepszy Wymiar Sprawiedliwości”, finansowanego przez Fundację im. Stefana Batorego. Raport dostępny jest na stronie Fundacji FOR i Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

Dodatkowych informacji udzielają:

Dorota Głowacka

Helsińska Fundacja Praw Człowieka, kom. 698096935, e- mail: d.glowacka@hfhr.org.pl

Marta Kube

Fundacja FOR, kom. 691 77 44 35, e-mail: marta.kube@for.org.pl

Paulina Chylińska, Specjalista ds. Public Relations

Fundacja FOR, tel. +48 22 427 40 10, kom. 609717102, e-mail: paulina.chylinska@for.org.pl

Fundacja FOR (Forum Obywatelskiego Rozwoju) została zarejestrowana w marcu 2007 r. i rozpoczęła swoją działalność we wrześniu 2007 r. Wyłącznym fundatorem FOR jest prof. L. Balcerowicz. Celem FOR jest zwiększenie obywatelskiego zaangażowania Polaków na rzecz propozycji, które sprzyjają szybkiemu i stabilnemu rozwojowi. Stałym punktem odniesienia dla FOR jest wizja państwa prawa, które tworzy warunki sprzyjające prorozwojowym, produktywnym działaniom ludzi: pracy, przedsiębiorczości i innowacyjności, oszczędzaniu i inwestowaniu oraz zdobywaniu wiedzy.

Więcej o fundacji FOR na stronie www.for.org.pl

Helsińska Fundacja Praw Człowieka z siedzibą w Warszawie, istnieje od 1989 roku. Jej powstanie poprzedziła siedmioletnia podziemna działalność Komitetu Helsińskiego w Polsce, którego misją było monitorowanie wywiązywania się władz PRL ze zobowiązań dotyczących praw i wolności człowieka, przyjętych w 1975 roku w Akcie Końcowym KBWE w Helsinkach. Po zmianie ustroju politycznego członkowie Komitetu stworzyli Fundację – niezależną instytucję edukacyjno-badawczą, której misją jest budowanie państwa prawa, strzeżenie praw i wolności człowieka oraz propagowanie kultury owych praw w Polsce i innych krajach. HFPC współpracuje z Radą Europy, OBWE, ONZ (ma status konsultatywny przy Radzie Społeczno Gospodarczej ONZ, ECOSOC) oraz z polskimi i międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi.

Więcej o Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka na stronie www.hfhr.org.pl